

Μελέτη πηγών που αφορούν (α) υπηρεσίες και (β) θεραπευτικά προγράμματα για την πρόληψη & την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια στην Ελλάδα.

Εισαγωγή

Η κακοποίηση των παιδιών είναι μία οδυνηρή πραγματικότητα την οποία πρέπει να κοιτάμε κατάματα. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να στρέψουμε το βλέμμα μας αλλού. Παρακάτω, παρατίθενται (α) ορισμένες δομές στις οποίες μπορούμε να απευθυνόμαστε για βοήθεια και (β) ένα αδρός χάρτης των θεραπευτικών προσεγγίσεων.

A/ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ πρόληψης και καταπολέμησης της βίας στην οικογένεια στην Ελλάδα

- **Γραμμή 15900 - Συμβουλευτικά Κέντρα για τη Βία κατά των Γυναικών** από τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΠΦ). Ιστοσελίδα: <https://isotita.gr/emfyli-via/>
- **Υπηρεσίες Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας** σε κατά τόπους αστυνομικά τμήματα. Ιστοσελίδα: <https://www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/chrisimes-symvoules/endooikogeneiaki-via/ypiresies-ellinikis-astynomias-kai-synarmodioi-foreis/>
- **Συμβουλευτικό Πρόγραμμα για τους Θύτες της Ενδοοικογενειακής Βίας** του Ελληνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Ιστοσελίδα: <https://ekka.org.gr/index.php/el/programma-gia-thytes-endooikogeneiakis-vias>
- **Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας** του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού. Λειτουργεί ως Κέντρο Μελέτης και Πρόληψης της Κακοποίησης & Παραμέλησης του Παιδιού. **Ιστοσελίδα:** <https://ich.gr/>
- **Γραμμή ELIZA 10454.** Η Γραμμή Ελίζα θέλει να βοηθήσει εργαζόμενους που βρίσκονται κοντά σε παιδιά, που αντιλαμβάνονται ή υποψιάζονται ότι ένα παιδί παραμελείται ή και κακοποιείται ψυχικά, σωματικά, σεξουαλικά. Ιδιωτική πρωτοβουλία. Ιστοσελίδα: <https://eliza.org.gr/gnorise-mas/to-orama-i-apostoli-mas/>
- **Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή SOS – 1056.** Λειτουργεί από το Χαμόγελο του Παιδιού. Είναι αναγνωρισμένη ως «Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1056». Είναι στη διάθεση

Μελέτη πηγών που αφορούν (α) υπηρεσίες και (β) θεραπευτικά προγράμματα για την πρόληψη & την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια στην Ελλάδα.

κάθε παιδιού και ενήλικα για την παροχή υποστήριξης σε θέματα που τους απασχολούν.

Ιστοσελίδα: <https://www.gov.gr/sdg/healthcare/national-emergency-numbers/general/1056>

- **Νοσοκομειακές Μονάδες με κατάλληλα διαμορφωμένα ιατρεία** τα οποία είναι φιλικά για την εξέταση των παιδιών, καθώς και έναν χώρο συνάντησης και εργασίας για όλους όσοι εμπλέκονται στη φροντίδα τους. Ιστοσελίδα: <https://eliza.org.gr/oi-draseis-mas/nosokomeiakes-monades/>

B/ Θεραπευτικά προγράμματα για παιδιά – θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή σεξουαλικής κακοποίησης. Τα θεραπευτικά προγράμματα που ακολουθούν τα παραπάνω κέντρα εξαρτώνται από τον τύπο της κακοποίησης και την ηλικία του θύματος.

B.1 / Σε περιπτώσεις σεξουαλικής ή εκφοβιστικής κακοποίησης έχουμε τρεις θεραπευτικές προσεγγίσεις:

- **(1) Γνωστικο-Συμπεριφορική Προσέγγιση Εστιασμένη στο Τραύμα** - (Cognitive Behavioral Therapy – Trauma-Focused) Είναι μια **ατομική θεραπεία** που στοχεύει στο τραύμα (όπως κακοποίηση ή τρομακτικές εμπειρίες) με στόχο την αναγνώριση και αλλαγή αρνητικών σκέψεων (π.χ. «είμαι αδύναμος») και την εκμάθηση στρατηγικών διαχείρισης άγχους και ενδυνάμωσης.
- **(2) Συστημική Προσέγγιση** (Systemic Therapy)
Δεν εστιάζει μόνο στο παιδί, αλλά βλέπει το παιδί ως μέρος ενός συνόλου συστημάτων: οικογένεια, σχολείο, κοινότητα, φίλοι οπότε η επίλυση προβλημάτων επιχειρείται μέσα στο ίδιο το σύστημα, όχι μόνο στο ίδιο το παιδί.
- **(3) Παρεμβάσεις σε εκφοβισμό** (ενδυνάμωση παιδιού)
Εστιάζει ειδικά σε περιστατικά bullying και στοχεύει στο να ενισχύσει την αυτοεκτίμηση, την κοινωνική αυτοπεποίθηση και την ικανότητα αντίστασης του παιδιού.

B.2/ Τα θύματα χωρίζονται σε τρεις ηλικιακές ομάδες ανά πέντε έτη: έως 5 ετών, έως 12 και έως 17 ετών.

Μελέτη πηγών που αφορούν (α) υπηρεσίες και (β) θεραπευτικά προγράμματα για την πρόληψη & την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια στην Ελλάδα.

- (1) (Έως 5 ετών) **Παρέμβαση βασισμένη στην Προσκόλληση - Attachment & BioBehavioral Catch-up (ABC)**. Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία είναι πολύ μικρά για λεκτική επεξεργασία τραύματος, οπότε η έμφαση δίνεται στη σχέση με τον φροντιστή, που είναι καθοριστική για τη συναισθηματική τους ανάπτυξη. Είναι βραχύ πρόγραμμα (10 συνεδριών) που γίνεται στο σπίτι με τους γονείς ή φροντιστές με **στόχο την ενίσχυση της ασφαλούς προσκόλλησης** του παιδιού στον γονιό.
- (2) (Έως 5 ετών) **Ψυχοθεραπεία παιδιού-γονιού (Child-Parent Psychotherapy – CPP)**. Είναι μία συστηματική ψυχοθεραπεία που γίνεται με τον γονιό και το παιδί μαζί με στόχο την **επεξεργασία τραυματικών εμπειριών μέσα από το παιχνίδι** και τη σχέση.
- (3) (Έως 12 ετών) **Περιληπτική γονεϊκή παρέμβαση - Comprehensive parenting intervention**. Είναι ένα εκπαιδευτικό και θεραπευτικό πρόγραμμα για γονείς παιδιών που έχουν κακοποιηθεί με στόχο την ενίσχυση θετικών γονεϊκών πρακτικών (π.χ. όρια, ενσυναίσθηση, ασφάλεια) και την αντιμετώπιση δυσκολιών συμπεριφοράς του παιδιού. Μπορεί να περιλαμβάνει παρεμβάσεις στο σχολείο ή άλλες υπηρεσίες με στόχο τη μείωση επανεμφάνισης της κακοποίησης.
- (4) (Έως 17 ετών) **Πολυσυστημική θεραπεία** για την παιδική κακοποίηση και παραμέληση (MST-CAN – Multisystemic Therapy for Child Abuse and Neglect). Είναι μία εντατική θεραπευτική προσέγγιση στο σπίτι, που περιλαμβάνει ολόκληρο το οικογενειακό και κοινωνικό σύστημα με στόχο αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων όπως επιθετικότητα, παραβατική συμπεριφορά, κατάχρηση ουσιών ή υποτροπιάζουσα κακοποίηση και ενίσχυση της γονεϊκής αποτελεσματικότητας. Συμμετέχει πολυεπιστημονική ομάδα (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, θεραπευτές).
- (5) (5 - 17 ετών) **Παρέμβαση βασισμένη στην εμπιστοσύνη και τη σχέση (Trust-Based Relational Intervention – TBRI)**. Εφαρμόζεται σε ανάδοχους ή θετούς φροντιστές παιδιών ηλικίας 5 έως 17 ετών που έχουν βιώσει κακοποίηση ή παραμέληση. Επιδιώκει να επανεκπαιδεύσει το παιδί μέσα από μια συνεπή, ζεστή και ασφαλή σχέση με τον φροντιστή.

*